

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 59.081.2024
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувачка ступеня доктора філософії Ківало Людмила Вікторівна, 1973 року народження, громадянка України, освіта вища – закінчила «з відзнакою» у 2015 році Одеський національний університет імені І. І. Мечникова та отримала ступінь спеціаліста за спеціальністю «правознавство», професійна кваліфікація «юрист». З 2020 року навчається в аспірантурі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (4 рік навчання, вечірня форма, контракт), успішно виконала акредитовану освітньо-наукову програму 081 «Право» підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 59.081.2024 утворена наказом ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова МОН України, м. Одеса від 30 жовтня 2024 року № 2609-18 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради Тетяни СТЕПАНОВОЇ - доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензентів:

1. Ольги ГАРАН - доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.
2. Мар'яни БАЛАМУШ - кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Офіційних опонентів:

1. Михайла ВІХЛЯЄВА - доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права

Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

2. Іванни ЗАДОЇ - кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри загальноправових дисциплін Національного університету «Одеська морська академія»,

на засіданні «27» грудня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право КІВАЛО Людмилі Вікторівні на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правове забезпечення судового захисту особи у спорах щодо її незаконного звільнення з публічної служби» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова МОН України, місто Одеса.

Науковий керівник: Олександр МИКОЛЕНКО - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Дисертацію виконано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного українською мовою. Наукові результати, які представлені в роботі, є особистим теоретичним і практичним внеском здобувача. За структурою, стилем викладання та оформленням робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертаційна робота є одним із перших у науці адміністративного права і процесу цілісним комплексним дослідженням, яке присвячене аналізу особливостей адміністративно-правового забезпечення судового захисту особи у спорах щодо її незаконного звільнення з публічної служби, розробці на підставі сучасних досягнень адміністративно-правової науки засобів правового захисту особи від незаконного її звільнення з посади публічної служби, а також

вдосконаленню на цій підставі положень національного адміністративного законодавства у сфері публічної служби та адміністративного судочинства. У результаті проведеного дослідження було сформульовано нові наукові положення і висновки: уперше запропоновано визначення правового захисту публічних службовців від незаконного звільнення, що дозволило розкрити суттєві відмінності між правовим та судовим захистом даних осіб, а також конкретизувати предмет дисертаційного дослідження; уперше розкрито і охарактеризовано зміст публічно-правового спору з приводу звільнення особи з посади публічної служби, що дозволило визначити його суттєві відмінності від інших видів публічно-правових спорів, які розглядаються адміністративними судами з приводу вступу та проходження публічної служби; уперше запропоновано визначення поняття «незаконне звільнення особи з посади публічної служби», яке відсутнє в положеннях чинного законодавства, але є предметом досліджень в науці адміністративного права і процесу. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій підтверджується обґрунтуванням базових теоретичних положень та наведенням конкретних прикладів судового захисту осіб від незаконного звільнення з посади публічної служби.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у можливості використання теоретичних та практичних узагальнень та висновків у науково-дослідній, правотворчій, правозастосовній сферах і навчальному процесі. У науково-дослідній сфері результати дослідження можуть бути використані для проведення наукових досліджень з питань прийняття, проходження і припинення публічної служби, у правотворчій сфері – для підготовки пропозицій щодо вдосконалення норми службового права України та положень КАС України з питань адміністративно-правового забезпечення захисту осіб від незаконного звільнення з публічної служби, у правозастосовній сфері – для вдосконалення адміністративного правосуддя та діяльності суб'єктів, які приймають рішення щодо звільнення особи з посади публічної служби, в навчальному процесі – для розробки методичних

матеріалів, проведення практичних занять із дисциплін «Адміністративне право України» та «Адміністративне судочинство».

Основні положення та результати дисертації відображені у 4 наукових статтях, які опубліковані у виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, а також у 4 тезах доповідей у збірках матеріалів науково-практичних конференцій:

1. Ківало Л. В. Незаконне звільнення з публічної служби як підстава звернення до адміністративного суду. *Правова держава*. 2022. № 47. С. 21-28.

2. Ківало Л. В. Правовий та судовий захист публічних службовців від незаконного звільнення з посади: проблема змістовного визначення і співвідношення. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 501-506.

3. Ківало Л. В. Службова дисципліна та наслідки її порушення у вигляді звільнення з посади (адміністративно-правовий аспект). *Правові новели*. 2024. № 22. Том 3. С. 117-123.

4. Ківало Л. В. Адміністративно-правові засоби захисту прав державних службовців у сфері службових відносин та від незаконного звільнення з публічної служби. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 826-829.

5. Ківало Л. В. Особливості проходження публічної служби в умовах воєнного стану. Окремі підстави припинення державної служби. *The 16th International scientific and practical conference "Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects"* (September 11-13, 2022) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2022. С. 313-320.

6. Ківало Л. В. Порушення присяги державного службовця як підстава звільнення особи з державної служби. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет конференції* (28 жовтня 2022 р., м. Одеса). Одеса : ОДУВС, 2022. С. 114-116.

7. Ківало Л. В. Практика адміністративного судочинства у справах щодо звільнення з публічної служби та її вплив на розвиток публічного права. *Право*

в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 травня 2023 р., м. Тернопіль). Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 75-82.

8. Ківало Л. В. Проблема визначення «законності» і «незаконності» рішення про звільнення публічного службовця в публічно-правових спорах. *Збірник тез доповідей студентів, аспірантів та здобувачів – учасників 80-ї звітної конференції Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. Секція економічних і правових наук (23-25 жовтня 2024 р., м. Одеса). Одеса: Олді+, 2024. С. 172-175.*

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження.

Гаран Ольга Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. Публічно-правові спори, які виникають у сфері публічної служби неоднорідні, серед них можна виділити ті, що виникають до чи під час призначення особи на посаду публічної служби, ті, що виникають під час проходження публічної служби, та ті, що пов'язані із звільненням особи з посади публічної служби. Здобувачка зосереджується в дисертації переважно на характеристиці ознак, що характеризують публічно-правовий спір як явище адміністративно-правової дійсності, та характеристиці ознак, що притаманні публічно-правовим спорам з приводу незаконного звільнення особи з посади публічної служби. У зв'язку із цим хотілося б почути від здобувачки відповідь на питання: чи існують, на її думку, принципові відмінності між публічно-правовими спорами, які виникають у сфері публічної служби, та публічно-правовими спорами, які виникають з приводу незаконного звільнення особи з посади публічної служби?

2. Здобувачка у підрозділі 2.1 дисертації характеризує службову дисципліну як елемент реалізації адміністративно-правового статусу публічного службовця. Дійсно, національне законодавство передбачає випадки звільнення особи з посади публічної служби за порушення публічним службовцем вимог службової дисципліни. Втім, службове право України передбачає велику кількість і інших підстав для звільнення особи з посади публічної служби. У зв'язку із цим, до здобувачки виникає питання: чим обумовлена необхідність розгляду службової дисципліни в межах окремого підрозділу роботи, адже підставами для звільнення особи з посади публічної служби, згідно з чинним законодавством України, виступають не тільки порушення службової дисципліни?

Баламуш Мар'яна Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. Дискусійним бачиться визначення структури адміністративно-правового статусу публічного службовця, яке пропонує здобувачка в підрозділі 2.1 дисертації, адже автор намагається об'єднати теоретичні уявлення про структуру адміністративно-правового статусу приватної особи та уявлення про структуру адміністративно-правового статусу суб'єкта публічного адміністрування. Погоджуємось із тим, що в юридичній літературі публічні службовці не завжди належним чином були відображені в типології суб'єктів адміністративного права, втім, на нашу думку, структура їх адміністративно-правового статусу не повинна складатись із елементів, які традиційно відносяться до юридичних осіб публічного права (органів державної влади та органів місцевого самоврядування).

2. В підрозділі 1.4 дисертації здобувачка розглядає бібліографічне підґрунтя та методологічні засади дослідження. У зв'язку із цим, виникає два наступних питання: які аргументи покладені в основу виділення у структурі роботи саме цього підрозділу? Які методологічні засади, окрім методів

наукового пізнання, здобувач виділяє для дослідження особливостей адміністративно-правового забезпечення судового захисту особи у спорах щодо її незаконного звільнення з публічної служби?

Віхляєв Михайло Юрійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет». Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. Тема дисертації має багатооб'єктний та багатовекторний характер, що суттєво ускладнює всебічний аналіз такого правового явища як «захист прав особи від незаконного звільнення з посади публічної служби». Власне тема дисертації складається із п'яти самостійних і самодостатніх в науці адміністративного права понять – «адміністративно-правове забезпечення», «судовий захист», «спір (чи іншими словами «публічно-правовий спір»)), «незаконне звільнення» і «публічна служба». Тобто, складність дослідження проявлялася вже в тому, що необхідно було не тільки дослідити та з'ясувати зміст кожного із запропонованих понять, а й розкрити їх взаємозв'язок між собою при розкритті теми дослідження. Більш того, специфіка проблематики, яку піднімає Л.В. Ківало в дисертації, не обмежується тільки названими п'ятьма поняттями, адже для розкриття теми дисертації необхідно було також визначитись із адміністративно-правовим статусом публічного службовця, підставами та порядком звільнення його із посади, а також із службовою дисципліною як елементом реалізації адміністративно-правового статусу публічного службовця. Такий підхід (обумовлений, в першу чергу, предметом дослідження) розсіює увагу здобувачки на велику кількість проблемних питань юридичної науки, зокрема, щодо вирішення проблеми класифікації публічної служби та публічних службовців, визначення елементів структури адміністративно-правового статусу публічного службовця, тощо. На нашу думку, сучасний рівень юридичних досліджень публічної служби в Україні, не дозволяє настільки багатооб'єктно та багатовекторно розглядати проблеми судового захисту прав осіб у сфері службових правовідносин, адже одна

теоретична проблема накладається на іншу, а судова практика ще не на всі проблеми виробила адекватні відповіді та рекомендації. Вважаємо, що предмет дослідження слід було звужити до вузького спектру проблематики, наприклад, обмежитись проблемами матеріального чи процедурного адміністративно-правового забезпечення порядку звільнення особи з посади публічної служби, або ж обмежитись виключно специфікою адміністративного процесуального забезпечення захисту особи від незаконного звільнення її з посади публічної служби.

2. Висловлюючи свої пропозиції щодо визначення змісту поняття «публічна служба» та стосовно критеріїв її класифікації здобувачка аналізує сучасний стан правового закріплення цих адміністративно-правових явищ (підрозділ 1.1 дисертації), наголошуючи на тому, що окрім КАС України в нашій державі немає жодного нормативно-правового акту, який би розкривав зміст поняття «публічна служба» та загальні засади проходження публічної служби. Вважаємо, що здобувачка повинна була у дисертації запропонувати своє бачення шляхів вирішення цієї проблеми на законодавчому рівні.

3. У підрозділі 2.2 дисертації здобувачка характеризує поняття, нормативне забезпечення, види та критерії законності звільнення публічного службовця з посади. В цьому підрозділі автор основну увагу зосереджує на визначенні критеріїв, за якими можна було б відділити «законне» звільнення особи з посади публічної служби від «незаконного». На нашу думку, доречно було б в цьому підрозділі дисертації більш детально розкрити особливості звільнення особи з посади в залежності від виду публічної служби та посади, яку займає особа у сфері публічної служби, адже ці фактори суттєво впливають на оцінку процедури та рішення про звільнення особи з посади як «законних» чи «незаконних».

4. Враховуючи, по-перше, євроінтеграційні прагнення України, а, по-друге, реальні кроки нашої держави щодо виваженої адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу, бажано було б в

дисертації більше уваги приділити досвіду європейських країн щодо судового захисту осіб від незаконного звільнення з посад публічної служби.

5. У підрозділі 3.1 дисертації здобувачка характеризує особливості розгляду, доказування і вирішення спорів щодо незаконного звільнення особи з публічної служби. Разом з тим, аналіз особливостей розгляду і вирішення спорів щодо незаконного звільнення особи з публічної служби в основному звівся до їх перерахування, тоді як в дисертації мало міститься аргументації стосовно самих особливостей – наскільки вони відповідають потребам судової практики, чи дозволяють вони в повній мірі захистити порушені права особи від незаконного звільнення з посади державної служби і ін.?

Задоя Іванна Іванівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін Національного університету «Одеська морська академія». Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. У підрозділі 2.1 дисертації здобувачка висловлює своє бачення структури адміністративно-правового статусу публічного службовця, яке дійсно гармонійно вплітається в структуру дослідження. Разом з тим, аналіз елементів структури адміністративно-правового статусу публічного службовця в основному звівся до аргументації тих елементів, які, на думку здобувачки, повинні виділятися в його структурі. Авторка уникає дискусії щодо необхідності віднесення до структури адміністративно-правового статусу публічного службовця таких елементів як, наприклад, громадянство, правосуб'єктність, правові гарантії та ін.

Хотілося б почути від здобувачки додаткову аргументацію щодо недоцільності включення до структури адміністративно-правового статусу публічного службовця таких елементів.

2. Кидається у вічі нерівномірність змісту дисертації щодо висвітлення проблематики. Наприклад, проблемам адміністративного судочинства (тобто судовому захисту осіб від незаконного звільнення з посади публічної служби) присвячено тільки Розділ 3 роботи, тоді як загальній проблематиці адміністративно-правового регулювання публічної служби та адміністративно-

правовому статусу публічних службовців присвячено більшу частину дисертаційного дослідження. Вважаємо, що ключовим поняттям у темі дисертаційного дослідження є поняття «судовий захист» і власне йому слід було приділити найбільше уваги в науково-дослідній праці.

3. Вважаємо, що практичну цінність науково-дослідної праці збагатило б висвітлення в окремому підрозділі дисертації питання про особливості зарубіжного досвіду судового захисту осіб від незаконного їх звільнення з публічної служби.

4. Тема дисертації має практичну спрямованість, а тому, не дивлячись на великий перелік у списку літератури посилань на джерела права та роз'яснення компетентних судових органів, вважаємо, що для обґрунтування запропонованих рекомендацій з приводу судового захисту осіб від незаконного звільнення з посад публічної служби має бути використано більше емпіричних даних.

Степанова Тетяна Валеріївна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова – оцінка позитивна без зауважень.

Здобувачка надала обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів і рецензентів, а також на інші запитання та показала високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів – п'ять,

«За» – 5 (п'ять) членів ради;

«Проти» – немає;

«Утримались» – немає.

**СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
УХВАЛИЛА:**

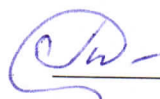
1. Дисертація Ківало Людмили Вікторівни на тему «Адміністративно-правове забезпечення судового захисту особи у спрах щодо її незаконного звільнення з публічної служби», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право, є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити Ківало Людмилі Вікторівні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

На підставі прилюдного захисту та результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 59.081.2024 Одеського національного університету імені І. І. Мечникова присуджує Людмилі Вікторівні Ківало ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Тетяна СТЕПАНОВА

